

A VERGA Zrt. 50 éve

50 éve alakult meg a VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt. jogelődje. Az 1967. július 1-jei minisztertanácsi határozat alapján Magyar Néphadsereg Veszprémi Erdőgazdasága néven, jellemzően a volt Balaton-Felvidéki Állami Erdőgazdaság területén állt fel az új szervezet.

A bakonyi erdők területén, különösen a déli és keleti gyenge termőhelyeken a katonai igénybevétel már régóta jellemző volt. A Magyar Királyi Honvéd Csapat Gyakorlótér Parancsnokság 1913-ban jött létre. Ezzel szinte egy időben a lőterek biztonságos működése érdekében területvásárlásokkal megalakult a Magyar Királyi Királyszállási Erdőgondnokság.



Árbócos termelés

Az Erdőgondnokság látta el a szükséges tűzifával, szerfával a Veszprémbe, Hajmáskérre és Várpalotára telepített katonaságot. A bővülő katonai igénybevételek hatására, különösen a hidegháború idején a lőterek területe jelentősen megnövekedett – így vált szükségessé az erdőgazdálkodás és a hadi tevékenységek összhangjának megteremtése.

Már 1964-ben létrejött a budapesti székhelyű MN Erdő- és Vadgazdaság, amely többek között a jelenlegi VERGA Zrt. várpalotai területeit is kezelte. 1967-re a Honvédelmi Minisztériumhoz már közel 100 000 ha elsődleges honvédelmi rendeltetésű erdő tartozott.

A katonai területeken történő erdőgazdálkodás több szempontból is jelentősen korlátozott a normál körülményekhez képest: a hadgyakorlatok, lövészetek idején semmilyen gazdálkodási tevékenység nem folytatható, a területek lőszerrel, lövedékekkel a mentesítések ellenére is fertőzöttek, a lőterekhez közeli erdőkből kitermelt faanyag szilánkos, szinte semmire sem használható, az utak a katonai járművek mozgása miatt állandó karbantartásra, felújításra szorulnak.

Borsodi Imre, aki a megalakulástól 1991-ig volt a cég igazgatója, így írt erről: „A gazdaság a Honvédelmi Minisztérium felügyelete alá tartozik. Tevékenysége a katonai követelmények kielégítésének elsődlegessége mellett az erdő- és mezőgazdasági területek rendeltetészerű, gazdaságos és szakszerű hasznosítására, fejlesztésére irányul. Az üzemtervi gazdálkodási kötelezettségek ellenőrzése a

MÉM Veszprémi Állami Erdőrendezőségnek hatáskörébe tartozik.”

A megalakulást követő 24 évet a szervezeti stabilitás jellemezte. Eltekintve attól, hogy két rövidebb időszakban a Kaszói Erdészeti is Veszprémhez tartozott, a cég felépítése alapvetően állandó volt: a Központ mellett öt erdészeti, két fűrészüzem és egy műszaki erdészeti alkotta a vállalatot. Az erdőgazdaság ekkor 39 600 ha-on dolgozott a többi erdőgazdasággal azonos szabályozók alapján, a MÉM Erdőfelügyelőség irányítása, ellenőrzése alatt.

Az új szervezet felépítése nem volt egyszerű feladat. Idézve Borsodi Imrét a megalakult HM-gazdaságok helyzetéről: „Ezen erdőgazdaságok szakmai berkeiben elég nagy ellen-szenvet, meg nem értést váltottak ki az első időkben, talán minket, szakmabelieket is megvetettek. Nagyon rövid idő alatt bebizonyítottuk, hogy szakemberek vagyunk, azonos szakmai felügyelet mellett, a többi erdőgazdasággal azonos szinten dolgozunk szakmai és gazdaságossági szempontból egyaránt.”

Az erdőgazdaság igen változatos területen gazdálkodik: bükk klímába tartozik az erdők 10%-a, 50-60% a kocsánytalan tölgyes-cseres klímaterület, de megtalálható az erdőssztyeplima is. A domb- és hegyvidéki jelleg, az erdőállományok lehetőséget biztosítanak a természetes felújításoknak. Különösen igaz ez az élőfakészlet közel harmadát kitevő bükkösökre.

Ugyanakkor a megalakulás óta szükséges volt a mesterséges erdősítésekhez a saját csemete megtermelése. Ezért a vállalat a kezdetektől több csemetekertet is üzemeltetett – ezek csak a rendszerváltás után kerültek magánhasználatba.

Az erdőgazdaság nevéhez fűződik az a nagymértékű erdőtelepítés, melynek során a Veszprémi-fennsíkon és környékén mintegy 3500 ha erdőtelepítésre került sor a kor rendelkezésre álló technológiájával, S100-as dózerokkal, rigolekkel, saját nevelésű, több millió csemetével.

A kopárfásítások mostoha körülményei sok esetben saját gépek kifejlesztését, a rendelkezésre álló eszközök átalakítását, megerősítését igényelték. A vállalat műszaki üzeme tervezte és gyártotta többek között a Vetus tuskókiemelőt, erősítette meg a szovjet gyártmányú rigolekéket.

A fahasználat gépesítésének kora is a vállalat korai éveiben zajlott. A Druzsba fűrészek fokozatosan STIHL Contrákra cserélődtek, a közelítésben megjelentek a csörlős traktorok. Érdekes, hogy a vállalat sokáig üzemeltetett



Hosszúfás szállítás

Átalakulások 1945-től napjainkig

Dátum	Cégnév	Cégforma	Tulajdonos
1945–1967	Balaton-Felvidéki Erdőgazdaság	Állami vállalat	Magyar Állam
1967. 07. 01.	Magyar Néphadsereg Veszprémi Erdőgazdasága	Állami vállalat	Honvédelmi Minisztérium
1991. 02. 05.	MH Veszprémi Erdőgazdaság	Állami vállalat	Honvédelmi Minisztérium
1993. 01. 01.	HM VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Rt.	Részvénytársaság	Honvédelmi Minisztérium
2006. 02. 01.	HM VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Zártkörű részvénytársaság	Honvédelmi Minisztérium
2010. 11. 05.	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Zártkörű részvénytársaság	Magyar Fejlesztési Bank Zrt.
2014. 07. 16.	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Zártkörű részvénytársaság	Földművelésügyi Minisztérium

A mindezek hatására lecsökkent kitermelési lehetőségek miatt elengedhetetlen volt, hogy működési költségeinket folyamatosan reális szinten tartsuk, szervezeti felépítésünket mindig az adott kihívásokhoz igazítsuk.

Lehetőségeinkhez mérten rendszeresen igyekszünk pályázati erőforrásokat bevonni fejlesztéseink finanszírozásához. Különösen igaz ez közjóléti feladatainkra: az utóbbi években ilyen irányú tevékenységünk az alapágazatok mellett a nagymértékben fellépő igények hatására egyre jelentősebb helyet foglal el feladataink sorában.

Sajátos a helyzetünk e tekintetben: a katonai igénybevételek miatt érdeink nagy része a rendszerváltás előtt szin-

te zárt területnek számított a lakosság számára. Így a 2000-es évektől kezdődően jelentős lemaradást kellett behoznunk az erdei turizmus területén.

három darab Unimog-411 típusú univerzális gépkocsit. Szintén nem elterjedt közelítési mód volt az árbócos termelés és az ehhez kapcsolódó alsó rakodói felkészítés a klasszikus Csepel autókkal, később egy budapesti építőipari vállaltól kölcsönkapott Tátrákkal.

A rendszerváltást követően a gazdasági szervezet és a tulajdonosi jogok gyakorlója is többször változott.

A cégforma és a tulajdonosi jogok gyakorlójának változása mellett minden területen lényeges átalakulás történt:

- A törzsterületeken felül számos honvédségi erdőterület kezelése lett a feladatunk, így területünk 49 606 ha-ra nőtt;
- Fűrészüzemeink leváltak a cégről, jelenleg az erdőgazdálkodási alaptevékenység mellett murvabányát üzemeltetünk, és lakossági tűzifa feldolgozásával foglalkozunk;
- Az erdészetek összevonásával számuk háromra csökkent: Kab-hegyi Erdészet – 15 758 ha, Királyszállási Erdészet: 18 434 ha, Zirci Erdészet – 12 820 ha, egyéb terület: 2 594 ha;
- Szinte valamennyi tevékenységünket vállalkozók igénybevételével végezzük.

A VERGA Zrt. megalakulása óta eredményesen gazdálkodik annak ellenére, hogy az első évtizedek évi 150–200 000 bruttó m³-es fakitermelése a jogszabályi változások, rendkívüli viharok miatt 120 000 m³-re esett vissza. Kivételt képeznek a 2010–2012-es évek: a 2010. májusi Zsófia ciklon nyomán több mint 300 000 bruttó m³ faállomány dőlt le, melynek kitermelése több éven át tartott.



Közelítés Unimoggal



100 éves lőtér torony

Mára elmondhatjuk, hogy a nagyközönség érdeklődésére számot tartó kirándulóhelyek, látványosságok megközelelhetővé, komfortosabbá váltak. Számos zöld mezős beruházásunk eredményeként az utóbbi 15 évben csak kilátóból 13 épült, kiterjesztve ezzel a környék turisztikai lehetőségeit. Tettük mindezt úgy, hogy a katonai, hadászati rendeltetés változatlanul elsődleges maradt. A tényleges hadi igénybevétel pedig – még ha jellegét tekintve átalakult is – jelenleg is szinte a régi időket idézi vissza.

A VERGA Zrt. munkájában a továbbiak során is arra törekszik, hogy gazdálkodás szempontjából az országos átlagnál inkább gyengébb erdeit hatékonyan, a tartamosság elvárásainak megfelelően hasznosítsa úgy, hogy emellett a sajátos régi feladatait és a társadalom közjóléti elvárásait is maradéktalanul teljesítse.

Szedlák Tibor

Termelési vezérigazgató-helyettes